

Riktlinjer vid förekommande fall av smitta som kräver extraordinära insatser

Dessa riktlinjer är en del av kommunens krisberedskap

Dokumentnamn Riktlinjer vid förekommande fall av smitta som kräver extraordinära insatser	Antagen	Beslutsinstans Kommunchef
Dokumenttyp Riktlinjer	Diarienummer KS 2020/308	Ersätter Kompletterar Pandemiplan
		Gäller från och med 2020-03-16

Innehållsförteckning

Kommunens krisledning	2
Inledning	2
Arbetsgrupp.....	2
Krisledningsnämnden.....	2
Bakgrund.....	2
Samhällets mål vid en pandemi eller epidemi	3
Beredskapsplanering	3
Vad är samhällsviktig verksamhet?.....	3
Information vid en pandemi eller epidemi	4
Kommunikation	4
Kommunens roll och ansvar.....	5
Checklista.....	6
Förebyggande av smitta i verksamheten	6
Vid utbrott av influensa/smittspridning.....	6
Allmän hygien.....	6

Kommunens krisledning

Det högst styrande dokumentet för kommunens krishantering är *Strategi för Vansbro kommunskrisberedskap*, antagen av fullmäktige 2019-12-16 KF § 152. I strategin fastställer fullmäktige att kommunchef ansvarar för *Plan för extraordinära händelser -krisledningsplan och kriskommunikationsplan. Riktlinjer vid förekommande fall av smitta som kräver extraordinära insatser* är en del av krisledningsplanen.

Inledning

Dessa riktlinjer är framtagna för att utgöra ett underlag vid hanteringen av smitta som kräver extraordinära insatser. Riktlinjerna ska vara ett stöd för verksamhetsansvariga i kommunen i deras arbete med att bygga upp sin beredskap inför ett eventuellt utbrott av en pandemisk, epidemisk eller i övrigt omfattande smitta som kräver extraordinära insatser.

I planen beskrivs begreppen pandemi och epidemi, samt till vissa delar hur dessa kan hanteras i kommunen.

Planen skall vara ett hjälpmedel och en checklista för åtgärder vid förekommande fall. Kontakter etableras för att inventera ansvarsområden och resurser när det påkallas från länsstyrelsen.

Målet är också att öka medborgarnas tillit och trygghet vid ett utbrott av smitta.

Arbetsgrupp

När behov uppstår sammansätter kommunchef med stöd av säkerhetssamordnaren, en arbetsgrupp som har till uppgift att följa händelseutvecklingen och hålla kommunen informerad.

Krisledningsnämnden

Vid en extraordinär händelse övertar krisledningsnämnden ansvaret under den tid och inom det ansvarsområde som händelsen kräver. Krisledningsnämndens uppdrag och ansvar beskrivs i reglemente för krisledningsnämnden.

Bakgrund

Vad är en pandemi?

World Health Organization's (WHO's) definition av begreppet pandemi: A pandemic is the worldwide spread of a new disease.

En pandemi är alltså en ny infektionssjukdom som sprids över stora delar av världen och drabbar en stor andel av befolkningen i varje land.

Vad är en epidemi?

En sjukdom som är vanlig och sprids inom en begränsad grupp eller inom ett begränsat geografiskt område, ett enskilt land eller en enskild region, kallas epidemi. En epidemi som sprider sig över stora delar av världen kallas således för pandemi.

Vid en pandemi eller epidemi kan

- händelseförloppet vara komplext och långdraget med successiva vågor
- belastningen inom sjukvården bli mycket hög
- flera samhällssektorer påverkas samtidigt och samhällsviktiga verksamheter drabbas av en omfattande sjukfrånvaro.

Sjukfrånvaron kan också bli omfattande vid en lokal smittspridning exempelvis på en skola eller ett äldreboende.

Samhällets mål vid en pandemi eller epidemi

En pandemi berör många aktörer i samhället. För att hanteringen ska vara så effektiv som möjligt krävs väl etablerade nätverk mellan aktörerna på nationell, regional och lokal nivå. Folkhälsomyndigheten har ett samordningsansvar i arbetet med att förebygga och hantera smittsamma sjukdomar.

De övergripande målen med arbetet är att

- minimera dödlighet och sjuklighet i befolkningen, samt
- minimera övriga negativa konsekvenser för individen och samhället.

Olika strategier för att nå dessa mål är medicinska och icke-medicinska åtgärder samt kommunikationsinsatser.

Beredskapsplanering

Många aktörer kommer att vara involverade i hanteringen av en pandemisk eller epidemisk smittspridning såväl nationellt och regionalt, som lokalt. För att minska effekterna av de påfrestningar som kan uppstå bör myndigheter, företag, organisationer och andra aktörer planera för vilka åtgärder som behöver vidtas för att bibehålla förmågan att upprätthålla sin verksamhet.

Det som utmärker en allvarlig pandemi är dess omfattning, långa förlopp och att verksamheter måste ta höjd för att hantera pandemins konsekvenser i samhället samtidigt som den egna personalen kan drabbas av sjukdom.

Kommunen följer [Länsstyrelsen Dalarnas strategi för samverkan och ledning vid samhällsstörningar och höjd beredskap i Dalarnas län](#).

Vad är samhällsviktig verksamhet?

Samhällsviktig verksamhet syftar på verksamhet som är nödvändig för att samhället ska fungera och för medborgarnas liv och hälsa.

Samhällsviktig verksamhet uppfyller minst ett av följande villkor:

- Ett bortfall av, eller en svår störning i verksamheten, kan ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.
- Verksamheten är nödvändig, eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras, så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.

I Vansbro kommuns Risk- och sårbarhetsanalys avseende LEH¹ finns information om Vansbro kommuns samhällsviktiga verksamhet.

Vansbro kommuns samhällsviktiga verksamheter ska planera för ett bortfall av personal upp till 20-40 procent under en period om sex veckor.

Information vid en pandemi eller epidemi

När en pandemi bryter ut kommer Folkhälsomyndigheten, regioner och övriga nationella myndigheter med ansvar för pandemiberedskapen att sprida information till allmänheten om smittan och dess symptom. Råd kommer att ges för hur man kan undvika smitta och vad man ska göra när man själv eller någon anhörig blir sjuk. Regionernas hälso- och sjukvård och kommunala verksamheter kommer att få särskild information om vad som är viktigt för deras verksamheter.

Vansbro kommun följer råd och riktlinjer från nationella myndigheter och tar beslut om eventuella begränsningar i kommunala verksamheter utifrån dessa. Sådana beslut fattas av respektive förvaltningsområdeschef i samråd med kommunchef.

Kommunikation

Under en pandemi eller epidemi behöver allmänheten, olika yrkesgrupper och berörda aktörer aktuell och relevant information genom hela händelseförloppet. Informationen ska beröra vad som händer, varför det händer, vad ansvariga myndigheter gör och vad man själv kan göra.

Olika kommunikationskanaler behöver användas för att nå fram till målgrupperna. Eftersom situationen är osäker och fakta tillkommer under händelsernas gång, är det av vikt att använda de kanaler som är snabba och där ändringar kan göras och kommuniceras med igenkänning och kontinuitet.

Mål med kommunikationen vid en pandemi

- Att de som berörs får relevant information i tid och kan ta rätt beslut under en pågående kris.
- Att upprätthålla förtroendet för ansvariga myndigheter.

---

¹ [Lag \(2006:544\) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap](#)

Vid fall av smitta som kräver extraordinära insatser är det extra viktigt att kommunens kommunikation är:

- Tillgänglig (enkel, tydlig och samstämmig)
- Trovärdig (öppen, ärlig och saklig)
- Relevant (rätt frågor vid rätt tidpunkt, proaktiv).

Kommunens roll och ansvar

I Sverige finns ett geografiskt områdesansvar på tre nivåer:

- Lokalt är det kommunerna,
- Regionalt är det länsstyrelserna och
- Nationellt är det regeringen.

Kommunen har det geografiska områdesansvaret på lokal nivå vilket innebär att kommunen vid kris, samhällsstörning eller extraordinärhändelse ska verka för att olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet. De krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas. Informationen till allmänheten under sådana förhållanden samordnas av kommunen.

Checklista

Förebyggande av smitta i verksamheten

- Kommunen ska se till att kontaktvägarna med smittskyddsläkare fungerar och utveckla samarbetet så att allt fungerar vid en influensapandemi.
- Ta reda på vilka smittorisker som skulle kunna finnas eller uppstå i verksamheten och hur den kan minskas.
- Se till att arbetstagarna har rätt utbildning och tillräcklig information om smittoriskerna och hur de kan förebyggas, exempelvis genom att tvätta händerna ofta.
- Förbered och planera så att så få som möjligt blir utsatta för smittorisk.
- Se till att personalen känner till vart de ska vända sig om de skulle få symptom på att de har blivit smittade.
- Uppmana personal och elever att stanna hemma om de känner symptom.

Vid utbrott av influensa/smittspridning

- Vid behov ska fysiska möten undvikas och ersättas med andra former av möten, typ telefonmöte, videokonferens eller sprid information via intranät och e-post.
- Om det är möjligt, låt personal arbeta hemifrån. Förbered tekniska och praktiska arrangemang för detta.
- För den personal som måste vara på plats, se över om det är möjligt att ordna så att personal undviker att möta varandra i lokalerna.
- Där personliga kontakter är nödvändiga, försök begränsa antalet kontakter t ex genom att så få som möjligt besöker eller vårdar samma person.

Allmän hygien

- God hygien, särskilt i gemensamma hygienutrymmen som pentryn och på toaletter är en nödvändighet.
- Regelbunden rengöring behöver ske av ytor i gemensamma utrymmen
- För handhygien används flytande tvål, vatten och engångshanddukar. Om detta saknas använd alkoholbaserat handdesinfektionsmedel.
- Se [Folkhälsomyndighetens](#) hemsida för ytterligare information om åtgärder.